

Få dine elever i CL-form

Opstår der uro, når du bruger CL-strukturer i din klasse? Er du fristet til at give op, fordi eleverne ikke gør det, de skal, og derfor ikke lærer nok i strukturerne? Og mangler du hjælp til at finde ud af, hvordan du kommer videre og får CL til at fungere bedre?

Af Jette Stenlev

Introduktion

Hvis først man har prøvet CL og ikke synes, det rigtigt lykkes efter hensigten, kan man fristes til at vælge det fra eller gøre noget andet i stedet. Derfor er det altid en god ide at starte med at minde sig selv om "hvorfor?" inden man går videre til "hvordan?". Ellers bliver man måske fristet til at sige: Hvem orker alt det besvær?

Jeg vil derfor minde om de mange gode grunde til at anvende CL, som er årsagen til, at mange lærere slet ikke længere kan forestille sig undervisning uden: aktive elever, fokuseret læring, struktur i undervisningen, højt læringsudbytte, trivsel, sociale færdigheder, inklusion, selvværd og livsduelighed osv. osv. Derfor er der også mange, der knokler på, trods de udfordringer, der kan være med den praktiske implementering.

Hvorfor er det så svært?

Der er mange faktorer, der kan gøre CL vanskeligt at implementere – og måske mere vanskeligt i danske skoler end fx i britiske. En af dem er, at danske elever generelt er vant til at have relativt meget rum til at udfolde sig på egne præmisser, også i undervisningen og også, når det faktisk forstyrrer egen og andres læring. Det bliver man opmærksom på, når man ser undervisning i fx England eller USA. I CL kræves der, at eleverne, i det mindste under selve strukturen, "har styr på sig selv", kan gøre bestemte ting på bestemte tidspunkter og er i stand til at kontrollere deres impulser. Der kan opnås en meget intensiv læring med højt udbytte for alle, når strukturerne forløber hensigtsmæssigt, men det kræver altså noget af eleverne.

Sociale, kommunikative og personlige delkompetencer

Man kan kalde det, som skal til, for delkompetencer. Det drejer sig om enkle sociale, kommunikative og personlige delkompetencer, som fx at kunne lytte fokuseret til en makker, indlede og afslutte samtaler, skiftes til at have ordet osv. De ting er eleverne ikke født med at kunne. De skal læres, og det kræver en systematisk indsats fra lærerens side, hvor den enkelte delkompetence, om nødvendigt, først italesættes, instrueres og øves direkte, inden den senere anvendes i en struktur. Jo bedre eleverne mestrer delkompetencerne i en struktur, jo bedre kører strukturen, og jo mere fagligt udbytte kan man opnå.

Faglige kompetencer

Mens alle strukturer udvikler og udfordrer elevernes sociale, kommunikative og personlige delkompetencer, så kræver visse strukturer desuden nogle faglige basiskompetencer som at læse højt, skrive ting ned eller fortælle sammenhængende i et stykke tid. Når først man lægger opgaver ind i strukturerne, kan disse opgaver naturligvis også kræve nogle specifikke faglige kompetencer, som afhænger af fag og specifik opgave og derfor ikke er medtaget her. .

Her er eksempler på nogle meget anvendte strukturer med deres vigtigste delkompetencer:

Struktur	Sociale og personlige delkompetencer	Faglige basis-kompetencer
Ping pong par	At lytte aktivt med fuldt fokus på partner At skiftes til at tale	
Ordet rundt	At lytte aktivt med fuldt fokus på teamet At skiftes til at tale – turtagning	
Rollelæsning	At lytte At skiftes – turtagning At hjælpe At samarbejde om at finde en fælles løsning	At læse At skrive
Par på tid	At lytte aktivt med fuldt fokus på partner At skiftes og overholde sin taletid At give feedback	At tale sammenhængende i et stykke tid
Quiz og byt	At holde fokus når man står og går i klassen At tale med alle (ikke vælge nogen fra) At hilse og indlede dialog At lytte aktivt med fuldt fokus på partner At hjælpe At skiftes At afslutte dialog og sige farvel	At læse

Vælg strukturer der udfordrer eleverne tilpas på delkompetencerne

Jo flere delkompetencer en struktur kræver, desto mere skal eleverne "have styr på", for at arbejdet i strukturen lykkes. Hvis man sætter en struktur i gang, der fx både kræver, at eleverne kan stå og gå i klassen uden at miste fokus, kan indlede en samtale, lytte til en makker og give feedback, og mange af eleverne ikke kan nogen af delene, vil resultatet være uro og manglende fagligt fokus. Det ser vi fx jævnligt i den meget anvendte struktur Quiz og byt, som faktisk kræver mange delkompetencer. Når tingene så ikke lykkes, kan det på grund af kompleksiteten være svært for læreren at gennemskue, hvad der er galt, og hvordan man kan fikse det. Start i stedet med strukturer, der kræver relativt få delkompetencer; så bliver det overskueligt at arbejde med kompetencerne enkeltvis, og derefter sætte dem sammen i strukturen.

Hvordan kan man gøre?

Identificer de nødvendige delkompetencer i den struktur, du vil bruge. I Ping-pong-par vil det fx være aktiv lytning og at skiftes. Det er altså de to delkompetencer, eleverne skal tilegne sig, for at være "i form" til at lave en velfungerende Ping-pong-par.

Men hvordan gør man det? Når du har udpeget en delkompetence, der er vigtig i strukturen, skal der arbejdes systematisk med den. Brug meta-dialog, demonstrer hvordan det ser ud og hvordan det lyder – i form af konkret kropssprog og sproglige vendinger. Øv det derpå, indtil eleverne er sikre i, hvad de skal gøre og kan gøre det hver gang. Anvend positiv opmærksomhed, når I er i gang, så eleverne kan lære af hinanden, og saml op bagefter, og gør status sammen med eleverne på, hvor godt de brugte delkompetencerne. (Du kender måske de teknikker, der nævnes i dette afsnit, fra Dag 2 i vores Cooperative Learning kursusforløb).

Vær indstillet på at øve de samme delkompetencer mange gange. Det er nye vaner, eleverne skal tilegne sig, og det kræver øvelse! Når først de har lært at lytte fokuseret til en makker, at skiftes, at give feedback osv. har du til gengæld byggeklodserne til at anvende flere og mere avancerede strukturer. Vær dog opmærksom på, at man aldrig bliver færdig med en delkompetence. Hvis et højt niveau af faglig læring skal opretholdes i strukturerne, skal man jævnligt rette fokus mod den enkelte delkompetence og evt. øve den igen for at sikre, at eleverne er i form til at arbejde godt i strukturerne.

Du kan lære meget mere om opbygning af elevernes delkompetencer på kurset:

Cooperative Learning – fra "fint nok" til forrygende

